

Bryssel 29.5.2020
COM(2020) 403 final

ANNEX 5

LIITE

asiakirjaan

Ehdotus EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUKSEKSI

InvestEU-ohjelman perustamisesta

LIITE V
Markkinoiden toimintapuutteet, optimaalista heikkommat investointitilanteet,
täydentävyys ja soveltamisalan ulkopuolelle jäävät toimet

A. Markkinoiden toimintapuutteet, optimaalista heikkommat investointitilanteet ja täydentävyys

Varainhoitoasetuksen 209 artiklan mukaan EU:n takuulla puututaan markkinoiden toimintapuutteisiin tai optimaalista heikompiin investointitilanteisiin (209 artiklan 2 kohdan a alakohta) ja saavutetaan täydentävyys siten, että estetään muista julkisista lähteistä tai yksityisistä lähteistä saatavan potentiaalisen tuen ja investointien korvaaminen (209 artiklan 2 kohdan b alakohta).

Varainhoitoasetuksen 209 artiklan 2 kohdan a ja b alakohdan noudattamiseksi EU:n takuusta hyötävien rahoitus- ja investointitoimien on täytettävä seuraavat 1 ja 2 kohdassa asetetut vaatimukset:

1. Markkinoiden toimintapuutteet ja optimaalista heikkommat investointitilanteet

Jotta voidaan puuttua varainhoitoasetuksen 209 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettuihin markkinoiden toimintapuutteisiin tai optimaalista heikompiin investointitilanteisiin, investoinneilla, joihin kohdennetaan rahoitus- ja investointitoimia, on oltava yksi seuraavista ominaisuuksista:

- a) Luonteeltaan julkinen hyödyke, josta toiminnanharjoittaja tai yritys ei voi saada riittävää taloudellista hyötyä (kuten koulutus ja osaaminen, terveydenhuolto ja esteettömyys, turvallisuus ja puolustus sekä ilmaiseksi tai mitättömin kustannuksin saatavilla oleva infrastruktuuri).
- b) Ulkoiset kustannukset, joita toiminnanharjoittaja tai yritys ei yleensä kykene sisällyttämään hintoihin, kuten tutkimus- ja kehitysinvestoinnit, energiatehokkuus sekä ilmaston- tai ympäristönsuojelu.
- c) Informaation epäsymmetria, erityisesti pk-yritysten ja pienten midcap-yritysten tapauksessa, mukaan lukien suuremmat riskitasot, jotka liittyvät alkuvaiheen yrityksiin, yrityksiin, joilla on pääasiassa aineetonta varallisuutta tai ei ole riittävästi vakuuksia, tai yrityksiin, jotka keskittyvät toimintaan, jossa riskit ovat suuremmat.
- d) Rajatylittävät infrastruktuurihankkeet ja niihin liittyvät palvelut tai rajatylittävästi investoivat rahastot, jotta voidaan puuttua sisämarkkinoiden hajanaisuuteen ja edistää niiden koordinoitua.
- e) Altistuminen tietyillä aloilla, tietyissä maissa tai tietyillä alueilla riskitasoille, jotka ovat korkeampia kuin mitä yksityiset rahoitusalan toimijat voivat tai haluavat hyväksyä, mukaan lukien silloin, kun investointia ei olisi toteutettu tai ei olisi toteutettu samassa laajuudessa sen uutuuden tai innovointiin tai testaamattomaan teknologiaan liittyvien riskien vuoksi.
- f) Euroopan strategisten investointien ikkunan puitteissa toteutettaville rahoitus- ja investointitoimille myönnetyn tuen osalta: unioniin sijoittautuneet ja siellä toimivat yhteisöt eivät olisi toteuttaneet investointia tai eivät olisi toteuttaneet sitä samassa laajuudessa markkinarahoituksella, koska niiden on vaikea sisällyttää hintoihin Euroopan strategisen edun tuottamia hyötyjä.

- g) Tämän asetuksen 8 artiklan 1 kohdan a alakohdan iii alakohdassa tarkoitettut uudet tai monimutkaiset markkinoiden toimintapuutteet tai optimaalista heikommät investointitilanteet.

2. Täydentävyys

Rahoitus- ja investointitoimien on täytettävä varainhoitoasetuksen 209 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettun täydentävyyden molemmat näkökohdat. Tämä tarkoittaa, että muut julkiset lähteet tai yksityiset lähteet eivät olisi toteuttaneet toimia tai eivät olisi toteuttaneet niitä samassa laajuudessa ilman InvestEU-rahaston tukea. Tätä asetusta sovellettaessa näiden rahoitus- ja investointitoimien katsotaan tarkoittavan toimia, joiden on täytettävä seuraavat kaksi kriteeriä:

- 1) Jotta sen voidaan katsoa olevan varainhoitoasetuksen 209 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettuja yksityisiä lähteitä täydentävä, InvestEU-rahasto tukee sellaisia toteutuskumppaneiden rahoitus- ja investointitoimia, jotka kohdistuvat investointeihin, jotka eivät niiden ominaisuuksien (luonteeltaan julkinen hyödyke, ulkoiset kustannukset, informaation epäsymmetria, sosioekonomiset koheesionäkökohdat tai muut) vuoksi pysty tuottamaan riittävää markkinatason mukaista taloudellista tuottoa tai joiden katsotaan olevan liian riskialttiita (verrattuna riskitasoihin, jotka asianomaiset yksityiset yhteisöt ovat valmiita hyväksymään). Tällaisten ominaispiirteiden vuoksi kyseiset rahoitus- ja investointitoimet eivät näin ollen voi saada markkinarahoitusta kohtuullisin ehdoin, kun on kyse hinnoittelusta, vakuusvaatimuksista, rahoitustyyppistä, myönnetyn rahoituksen erääntymisestä tai muista ehdoista, eikä niitä toteutettaisi unionissa lainkaan tai samassa laajuudessa ilman julkista tukea.
- 2) Jotta sen voidaan katsoa olevan varainhoitoasetuksen 209 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettu olemassa olevia muita julkisia lähteitä täydentävä, InvestEU-rahasto tukee ainoastaan sellaisia rahoitus- ja investointitoimia, jotka täyttävät seuraavat ehdot:
 - a) toteutuskumppanit eivät olisi toteuttaneet rahoitus- tai investointitoimia tai eivät olisi toteuttaneet niitä samassa laajuudessa ilman InvestEU-rahaston tukea; ja
 - b) rahoitus- tai investointitoimia ei olisi toteutettu unionissa tai ei olisi toteutettu samassa laajuudessa muiden olemassa olevien julkisten välineiden, kuten alueellisella ja kansallisella tasolla toimivien yhteistyössä hallinnoitujen rahoitusvälineiden, avulla. InvestEU-ohjelman ja muiden julkisten varojen täydentävän käytön on kuitenkin oltava mahdollista erityisesti silloin, kun EU:n lisäarvo voidaan saavuttaa ja kun julkisten varojen käyttö poliittisten tavoitteiden saavuttamiseksi tehokkaalla tavalla voidaan optimoida.
- 3) Euroopan strategisten investointien ikkunan puitteissa toteutettavia rahoitus- ja investointitoimia voidaan pitää täydentävinä myös, jos muut unioniin sijoittautuneet ja siellä toimivat julkiset ja yksityiset yhteisöt eivät ilman InvestEU-rahaston tukea olisi toteuttaneet niitä tai eivät olisi toteuttaneet niitä samassa laajuudessa.

Sen osoittamiseksi, että EU:n takuuta hyödyntävät rahoitus- ja investointitoimet ovat olemassa olevaa markkina- ja muuta julkista tukea täydentäviä, toteutuskumppaneiden on annettava tietoa, josta käy ilmi ainakin yksi seuraavista ominaisuuksista:

- a) Tuki, jota on annettu toissijaisista positioista muihin julkisiin tai yksityisiin lainanantajiin verrattuna tai rahoitusrakenteen sisällä.
- b) Tuki, jota on annettu omasta pääomasta ja oman pääoman luonteisesti tai pitkäaikaisena, hinnoiteltuna, vakuusvaatimuksia tai muita ehtoja sisältävänä lainana, jollaisia ei ole riittävästi saatavilla markkinoilla tai muista julkisista lähteistä.
- c) Tuki toimille, joiden riskiprofiili on korkeampi kuin toteutuskumppaneiden omissa vakiotoinnissa yleensä hyväksytty riski, tai tuki toteutuskumppaneille niiden omien valmiuksien ylittämiseksi, jotta voidaan tukea tällaisia hankkeita.
- d) Osallistuminen riskinjakomekanismeihin, joiden kohteena ovat politiikanalat, jotka altistavat toteutuskumppanin korkeammille riskitasoille kuin mitä toteutuskumppani yleensä hyväksyy tai mitä yksityiset rahoitusalan toimijat voivat tai haluavat hyväksyä.
- e) Tuki, jolla aktivoidaan/kerätään yksityistä tai julkista lisärahoitusta ja joka täydentää muita yksityisiä ja kaupallisia lähteitä, erityisesti perinteisesti riskejä välttelevistä sijoittajaluokista tai yhteisösijoittajilta saatavaa rahoitusta, InvestEU-rahastosta myönnettävän tuen antaman signaalin seurauksena.
- f) Tuki, joka annetaan sellaisten rahoitustuotteiden kautta, joita ei ole saatavilla tai joita ei ole saatavilla riittävästi kohdemaissa tai -alueilla puuttuvien, alikehittyneiden tai epätäydellisten markkinoiden vuoksi.

Välitettyjen rahoitus- ja investointitoimien ja erityisesti pk-yritysten tuen täydentävyys tarkistetaan välittäjän tasolla eikä lopullisen saajan tasolla. Täydentävyyden katsotaan olevan olemassa, kun InvestEU-rahastosta tuetaan rahoituksen välittäjää perustamaan uusi salkku korkeammalla riskitasolla tai lisäämään sellaisten toimien määrää, jotka ovat jo korkealla riskitasolla verrattuna riskitasoihin, joita yksityiset ja julkiset rahoitusalan toimijat voivat tai haluavat nykyisin hyväksyä kohteena olevissa maissa tai kohteena olevilla alueilla.

EU:n takuuta ei saa myöntää jälleenrahoitustoimien (kuten olemassa olevien lainasopimusten korvaaminen tai muunlainen rahoitustuki hankkeille, jotka on jo osittain tai kokonaan toteutettu) tukemiseen, paitsi erityisissä poikkeuksellisissa ja hyvin perustelluissa olosuhteissa, joissa on osoitettu, että EU:n takuun piiriin kuuluva toimi mahdollistaa liitteen II mukaisten rahoitus- ja investointitoimien kannalta tukikelpoisella alalla uuden investoinnin, jonka toteutuskumppanin tai rahoituksen välittäjän tavanomaista toimintamäärää täydentävä määrä on vähintään yhtä suuri kuin tässä asetuksessa säädetyt tukikelpoisuusperusteet täyttävän toimen määrä. Tällaisten jälleenrahoitustoimien on oltava tämän liitteen A jaksossa vahvistettujen, markkinoiden toimintapuutteita, optimaalista heikompia investointitilanteita ja täydentävyyttä koskevien kriteerien mukaisia.

B. Soveltamisalan ulkopuolelle jäävät toimet

InvestEU-rahastosta ei tueta seuraavia:

- 1) toimet, joilla rajoitetaan yksilön oikeuksia ja vapauksia tai loukataan ihmisoikeuksia;
- 2) puolustustoimien alalla sellaisten tuotteiden ja teknologioiden käyttö, kehittäminen tai tuotanto, jotka on kielletty sovellettavan kansainvälisen oikeuden nojalla;
- 3) tupakkaan liittyvät tuotteet ja toiminta (tuotanto, jakelu, jalostus ja kauppa);

- 4) toimet, jotka on jätetty rahoituksen ulkopuolelle [Horisontti Eurooppa] -asetuksen¹ [X] artiklan nojalla: lisääntymistarkoituksessa tehtävään ihmisen kloonaukseen liittyvä tutkimus; toimet, joissa pyritään muuttamaan ihmisen geeniperimää siten, että muutoksesta saattaa tulla periytyvä, sekä toimet, joissa pyritään luomaan ihmisalkioita ainoastaan tutkimustarkoituksiin tai kantasolujen tuottamista varten, esimerkiksi somaattisten solujen tuman siirron avulla;
- 5) uhkapelit (tuotantoon, rakentamiseen, jakeluun, käsittelyyn, kauppaan tai ohjelmistoihin liittyvät toimet);
- 6) seksikauppa ja siihen liittyvä infrastruktuuri, palvelut ja media;
- 7) toimet, joissa käytetään eläviä eläimiä kokeellisiin ja tieteellisiin tarkoituksiin, sikäli kuin ei voida taata, että noudatetaan eurooppalaista yleissopimusta kokeellisiin ja muihin tieteellisiin tarkoituksiin käytettävien selkärankaisten eläinten suojelemisesta²;
- 8) kiinteistöjen rakentamistoiminta, esimerkiksi toiminta, jonka ainoana tarkoituksena on olemassa olevien rakennusten kunnostaminen ja uudelleenvuokraus tai jälleenmyynti sekä uusien rakennusten rakentaminen; kuitenkin sellaiset kiinteistöalan toimet, jotka liittyvät 3 artiklan 2 kohdassa määriteltyihin InvestEU-ohjelman erityistavoitteisiin ja liitteessä II tarkoitettuihin rahoitus- ja investointitoimien tukikelpoisiin aloihin, kuten investoinnit energiatehokkuushankkeisiin tai sosiaaliseen asuntotuotantoon, ovat tukikelpoisia;
- 9) rahoitustoimet, kuten osto tai kaupankäynti rahoitusvälineillä. Soveltamisalan ulkopuolelle jätetään erityisesti omaisuuden pilkkomiseen tarkoitetut yritysostot tai omaisuuden pilkkomiseen tarkoitettu pääoman uudelleenrahoitus;
- 10) toiminta, joka on kielletty sovellettavan kansallisen lainsäädännön nojalla;
- 11) ydinvoimaloiden käytöstäpoisto, käyttö, mukauttaminen tai rakentaminen;
- 12) investoinnit, jotka liittyvät kiinteiden fossiilisten polttoaineiden ja öljyn louhintaan tai uuttamiseen, jalostamiseen, jakeluun, varastointiin tai polttamiseen, sekä kaasuntuotantoon liittyvät investoinnit. Tämä soveltamisalan ulkopuolelle jättäminen ei koske
 - a) hankkeita, joissa ei ole olemassa toimivaa vaihtoehtoista teknologiaa;
 - b) hankkeita, jotka liittyvät ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseen ja vähentämiseen;
 - c) hankkeita, joissa on hiilidioksidin talteenotto- ja varastointilaitteet tai hiilidioksidin talteenotto- ja käyttölaitteet; teollisuus- tai tutkimushankkeita, jotka vähentävät merkittävästi kasvihuonekaasupäästöjä verrattuna sovellettaviin EU:n päästökauppajärjestelmän vertailuarvoihin;
- 13) investoinnit jätteitä kaatopaikoille sijoitaviin laitoksiin. Tämä soveltamisalan ulkopuolelle jättäminen ei koske investointeja seuraaviin:
 - a) kaatopaikat, jotka ovat teollisuus- tai kaivosinvestointihankkeen liitännäinen osatekijä, jos on osoitettu, että kaatopaikalle sijoittaminen on ainoa

¹ Ehdotus EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUKSEKSI tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelmasta ”Euroopan horisontti” ja sen osallistumista ja tulosten levittämistä koskevista säännöistä (2018/0224(COD)), 14 artikla.

² EYVL L 222, 24.8.1999, s. 31.

toteutuskelpoinen vaihtoehto kyseisen toiminnan tuottaman teollisuus- tai kaivosjätteen käsittelemiseksi;

- b) olemassa olevat kaatopaikat kaatopaikkakaasun käytön varmistamiseksi ja kaatopaikkalouhinnan ja kaivosjätteiden jälleenkäsittelyn edistämiseksi;
- 14) investoinnit mekaanis-biologisiin käsittelylaitoksiin. Tätä soveltamisalan ulkopuolelle jättämistä ei sovelleta investointeihin, jotka koskevat olemassa olevien mekaanis-biologisten käsittelylaitosten uudistamista energian talteenottotarkoituksiin tai erillisten jätteiden kierrätystoimiin, kuten kompostointiin ja anaerobiseen hajottamiseen;
- 15) investoinnit jätteenpolttolaitoksiin. Tämä soveltamisalan ulkopuolelle jättäminen ei koske investointeja seuraaviin:
- a) pelkästään kierrätykseen kelpaamatonta vaarallista jätettä käsittelevät laitokset;
 - b) olemassa olevat laitokset, joissa investoinneilla pyritään energiatehokkuuden lisäämiseen, pakokaasujen talteen ottamiseen varastointia tai käyttöä varten tai materiaalin talteen ottamiseen polttotuhkasta edellyttäen, että tällaiset investoinnit eivät lisää laitosten jätteenkäsittelykapasiteettia.

Toteuttamiskumppanit ovat edelleen velvollisia varmistamaan allekirjoituksen yhteydessä, että rahoitus- ja investointitoimet ovat tässä liitteessä vahvistettujen soveltamisalan ulkopuolelle jättämistä koskevien kriteerien mukaisia, sekä valvomaan, että kriteerejä noudatetaan hankkeen toteuttamisen yhteydessä, ja toteuttamaan tarvittaessa asianmukaisia korjaavia toimia.